

Fegyvertársak, szobatársak

PUBLICISZTIKA - ÉLET - LX. évfolyam, 48. szám, 2016. december 2.

Kormány szinten megy az összevissza beszéd Pharaon-ügyben. Ráadásul méltatlan színvonalon, lenyomatra alkalmatlan ujjbegyekről, aztán hogy túl sok neve volt Pharaonnak (NB. Ságvári Endrének harminckettő volt), ez a Pharaon nem az, mígnem szólásra emelkedett a kormányfő, és figyelmeztetőleg emelve mutatóujját azt mondta szocialista képviselőtársának, hogy vigyázzon, ne akarjon túl sokat tudni, nehogy valami amerikai titkosszolgálati játszmába keveredjen.

Aki ma amerikai titkosszolgálati játszmába keveredhet, az a magyar miniszterelnök. Pharaon 2014-ben jelent meg Magyarországon, akkor, amikor a magyar-amerikai kapcsolatok mélyponton voltak, napirenden a kitiltottak ügye, Vida Ildikó adóügyi főnök nehezen feledhető látogatása Goodfriend nagykövetségi ügyvivőnél, jegyzékváltások, majd a kapcsolatok teljes jegesedése. Aligha hihető, hogy egy világszerte keresett bűnözőről az amerikai hatóságok ne tudták volna, hogy magyar földre lép. Bizonyosan tudták, és az is hihetetlen, hogy a magyar hatóságoknak ne lett volna tudomásuk arról, ki is Ghaith Pharaon. A valószínűsíthető, több nemzetbiztonsági szakember véleménye szerinti verzió azt igazolja, hogy a hazai szervek jelezték a kormánynak, legalábbis a kormányfőnek Pharaon biztonsági szempontok szerinti különös jelentőségét, de a politikai vezetés valamilyen okok miatt úgy tett, mintha nem lenne benne kockázat. Az amerikai szervek pedig nem jeleztek, ilyenformán a dolgok jelenlegi állása szerint, ha volt valamiféle nemzetbiztonsági csapda – abba nem Harangozó Tamás szocialista képviselő gyalogolt bele, hanem a kormányfő. Nem tudni, mi az a magasabb szempont, amely fölülír nemzetbiztonsági megfontolásokat, de a fölülírás ténye nagyon is életszerű, mint ahogy az is, hogy az Egyesült Államok szerveinek sem volt ellenükre, hogy a magyar kormány valamiképp sáros lett ebben az ügyben.

Hasonló tőről fakadhat a lassan egy éve kirobbant Quaestor-ügy is. A jelenlegi feltételezés szerint Tarsoly Csaba zavar nélkül folytathatott olyan pénzügyi manővereket, amelyeket már rég jelezni kellett volna, de ilyen jelzés nem érkezett – legalábbis olyan, amelyik ezt leállíthatta volna. A Nemzeti Bank illetékese ugyan tájékoztatón jelentette be, hogy valótlán állítások miatt feljelentést tesz Tarsollyal szemben, mondván, a pénzügyi ellenőrzés folyamatosan küldött jelezéseket a Készenléti Rendőrség bünyűgyi apparátusának, mindezek tetejében az időközben jegybanki felügyelet alá helyezett ellenőrzési szerv a kötvénykibocsátásokat nem elbírálja, hanem tudomásul veszi. Igen zavaró körülmény, hogy a Tarsollyal kiváló kapcsolatokat ápoló külügyminiszter felügyelete alá tartozó minisztériumi szervek nemcsak pénzügy jelentős részét fialtatták a Quaestornál, hanem a krach kitörése előtti pillanatban ezek a szervek voltak azok, amelyeknek alkalmuk volt kimenteni pénzüket, úgyszólván mindenki mást megelőzően.

Pharaon és Tarsoly története nyilván távol eső ügyek, de egészen biztosan azonos tőről fakadnak: mindkét botrányt az intézményrendszer tudatos és módszeres elgyengítése tette lehetővé. A miniszterelnök és társai úgy gondolják, hogy kormányzásuk akkor zavartalan, ha az állam működéséből kiiktatják a fékek és ellensúlyok sokat emlegetett, de mint láthatjuk, szörnyű módon hiányzó rendszerét, azzal sem törődve, hogy a kiiktatott elemek nemcsak az ellenzék kontroll-lehetőségeit gyengítik, hanem egyszersmind az állami védekező rendszer is sérül. Nem állíthatom teljes bizonyossággal, hogy ha normálisan működnek az Országgyűlés bizottságai, akkor egy Pharaon-ügyben még a beutazás engedélyezése előtti ülés elháríthatta volna a vele kapcsolatos botrányt (ami ha tetszik, ha nem, még nem ült el, és lesznek fordulatai), de az biztos, hogy egy kontrollelemmel több lett volna. A kormányzati kamarillázás sem biztos, hogy egyszerűen túllépett volna egy bizottsági határozaton, bár túl sok illúzió ne legyen.

A Quaestor-botrány is kisebb lett volna, akár el is maradhatott volna, ha a pénzügyi ellenőrzés rendszere

működik. Ez sem biztos, természetesen, mert tudjuk, a Postabank rossz, helyenként jogszerűtlen lépései, sőt a K&H hasonló intézkedései sem akadtak fenn az ellenőrzés rendszerén, de ha komolyan vesszük a jogállamiságot, akkor csakis kontrollszervek normális és szigorú működése lehet a megoldás. Kétségtelen, ma az ilyen rendszertől megfosztott, lecsupaszított állam képtelen ellenállni, de ne legyen kétség, ettől a kormányzat is gyengébb, még ha ezzel a kormányfő maga nem törődik. A fékek és ellensúlyok kikapcsolása teljes politikai amatőrizmus, amiről ez esetben azt sem tudni, hogy tyúk vagy tojás: a féknélküliség teszi lehetővé az amatőrséget, vagy fordítva, amatőrsege hiteti el Orbánnal, hogy elvan ő hozzáértő, bár neki kellemetlen intézményrendszer nélkül. De bárhogy is, ilyen szempontból mindenki mást megelőzően ő maga a legnagyobb biztonságpolitikai veszélyelem.

Idevágó példa akad bőven. 1959-ben a Fidel Castro vezette forradalmárcsapat bevonult Havannába egy szabad rendszer ígéretével. Fiatalok voltak, jóképűek, a fellegeket lovagolták. A kegyelmi állapot néhány hónapig tartott, aztán a két Castro fivér Che Guevarával magához ragadta a hatalmat, és utána senki sem szólhatott bele, mit művelnek. Még meg sem öregedtek, mire ugyanolyan diktatúrát építettek, mint Batistáé volt.